राजश्व सुधार कार्ययोजना

(Revenue Improvement Action Plan)

बन्दिपुर गाउँपालिका
गाउँकार्यपालिकाको कार्यालय
बन्दिपुर, तनहुँ
गण्डकी प्रदेश, नेपाल
२०७३

कार्यक्षेत्रगत सर्तसूची

(Terms of Reference)

बन्दीपुर गाउँपालिका

गाउँकार्यपालिकाको कार्यालय

तनहुँ, गण्डकी प्रदेश,

नेपाल

बन्दिपुर गाउँपालिका
गाउँकार्यपालिकाको कार्यालय
बन्दिपुर,तनहुँ
गण्डकी प्रदेश,नेपाल
२०७३

१. पृष्ठभूमि

नेपालको संविधान र प्रचलित कानूनले आर्थिक तथा प्रशासनिक सक्षमताका आधारमा भंसार महसुल, मूल्य अभिवृद्धि कर, अन्तःशुल्क तथा आयकर लगाउने अधिकार संघीय सरकारलाई दिएको छ । घरजग्गा रजिष्ट्रेशन दस्तुर, सवारी साधन कर, मनोरन्जन कर, विज्ञापन कर, कृषिमा आयकर लगाउने अधिकार प्रदेशको अधिकार क्षेत्रभित्र राखिएको छ भने मालपोत/भूमिकर, सम्पत्ति कर, घर जग्गा रजिष्ट्रेशन शुल्क, सवारी साधन कर, मनोरञ्जन कर, विज्ञापन कर, सम्पत्ति कर, घर बहाल कर र व्यवसाय करलाई स्थानीयतहको अधिकार क्षेत्रभित्र राखिएको छ । यसैगरी गैर करहरुमा राहदानी शुल्क, भिसाशुल्क, पर्यटन दस्तुर, सेवाशुल्क र दण्ड जरिवाना लगाउने अधिकार संघलाई, पर्यटन शुल्क, सेवा शुल्क तथा दण्ड जरिवाना लगाउने अधिकार प्रदेशलाई र सेवाशुल्क, पर्यटन शुल्कतथा दण्ड जरिवाना लगाउने अधिकार स्थानीयलाई दिइएको छ । प्राकृतिक स्रोतबाट प्राप्त रोयल्टी केन्द्र, प्रदेश र स्थानीय सबै तहको सरकारले पाउने व्यवस्था गरिने छ भने कुनै पनि तहको सरकारले कर लगाउन सक्ने भनेर उल्लेख नभएका विषयमा कर लगाउने व्यवस्था संघीय सरकारले निर्धारण गरे अनुसार हुने व्यवस्था छ ।

गाउँपालिकाले आफ्नो आन्तरिक स्रोतको प्रक्षेपण गर्ने, सम्भाव्यता अध्ययन एबं राजस्व अभिबृद्धिका लागि छुट्टै योजना तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गर्नु पर्ने कुरालाई समेत अनिवार्यता बनाइएको छ । गाउँपालिकाको बर्तमान राजश्व क्षमताको लेखाजोखा गरी यसको पूर्ण परिचालनको समग्र राजश्व सुधार कार्य योजना तयार गरी कार्यान्वयन गर्न आवश्यक छ । यसै परिप्रेक्ष्यमा गाउँपालिकाको राजश्व सुधार कार्य योजना तर्जुमाको लागि परामर्श सेवा लिन यो कार्यगत सर्तसूची (**Terms of Reference**) तयार पारिएको छ ।

२. उद्देश्य

यस कार्यको समग्र उद्देश्य गाउँपालिकाको, नेपालको संविधान तथा स्थानीय सरकार संचालन ऐन २०७४ ले दिएको अधिकार क्षेत्र भित्र रही आन्तरिक आयको विद्यमान अवस्था तथा आन्तरिक स्रोतका संभावनाहरुको विश्लेषण गरी प्रक्षेपण सहितको राजस्व सुधार कार्य योजना तयार गर्नु र सो कार्य योजना कार्यान्वयनमा सहजिकरण हो । यस उद्देश्यको प्राप्तीकालागि देहाय अनुसारका सहायक उद्देश्य निर्धारण गरिने छ :

- स्थानीय तहको आय अधिकार तथा सुधार योजना सम्वन्धमा कार्यपालिका, शाखा प्रमुखहरु तथा राजश्व प्रशासनमा सलग्न कर्मचारीहरुलाई अभिमुखिकरण गर्ने ।
- स्थानीय सरकार संचालन ऐन २०७४ ले दिएको अधिकार क्षेत्र भित्र रही करहरुको पहिचान, दर र दायराको विश्लेषण गरी आगामी आर्थिक वर्षहरुको राजस्व प्रक्षेपण गर्ने
- आन्तरिक आयबृद्धिका सम्भावनाहरु पहिचान गरी आय सुधार रणनीति सहितको आन्तरिक आय सुदृढिकरण कार्य योजना तयार गर्ने ।

३. अध्ययन विधि

यस राजस्व सुधार कार्य योजना तर्जुमा कार्यका लागि सम्बन्धित विभिन्न सन्दर्भ सामाग्रीहरुको अध्ययन, तंथ्याक तथा सूचना संकलन का लागि आवश्यक फारामहरुको विकास, तथ्याक संकलन तथा विश्लेषण, सहभागितामूलक छलफल, अनुशिक्षण कार्यशाला गोष्ठी तथा सहजिकरण जस्ता विधिहरु प्रयोग गर्नु पर्नेछ । अध्ययनका कममा अवलम्बन गरिने विधिहरुलाई देहाय अनुसार हुनु पर्नेछ :

३.१ सन्दर्भ सामग्री संकलन तथा अध्ययन

अध्ययन कार्यको प्रथम चरणमा परामर्शदाता समुहबाट विभिन्न स्रोतहरुबाट सन्दर्भ सामाग्रीहरु संकलन तथा पुनरावलोकन गर्नु पर्ने छ । यस कममा अध्ययन तथा पुनरावलोकन गरिएको मुख्य सामग्रीहरु देहायअनुसार रहेका छन् :

- नेपालको संविधान
- स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४
- अन्तर सरकारी वित्तव्यवस्थापन ऐन, २०७४
- राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोग ऐन, २०७४
- एकीकृत आर्थिक संकेत तथा वर्गिकरण र व्याख्या, २०७४
- गाउँपालिकाको वस्तुगत विवरण
- गाउँपालिकाको आ.व.८१।८२ को योजना, नीति बजेट तथा कार्यक्रम
- परिवर्तित संरचना अनुसार विभिन्न मन्त्रालयहरुले निश्कासन गरेको कार्यविधि, दिग्दर्शन, ऐन कानुनका नमुनाहरु
- स्थानीय राजश्वका क्षेत्रमा भएका अध्ययन तथा प्रतिवेदनहरु

३.२ तथ्यांक/सूचना संकलन फारम तथा सूची विकास

सन्दर्भ सामाग्रीको अध्ययन तथा विश्लेषण पश्चात परामर्शदाताहरु बाट तथ्यांक तथा सूचना संकलनका लागि आवश्यक फारमहरुको विकास गर्नु पर्नेछ ।

३.३ प्रारम्भिक बैठक तथाअभिमुखीकरण कार्यक्रम

गाउँपालिका मा प्रारम्भिक बैठक तथा विभिन्न चरणमा छलफल तथा एक दिने अभिमुखिकरण कार्यशाला कार्यक्रम संचालन गर्नु पर्नेछ ।

३.४ तथ्यांक/सूचना संकलन

अध्ययनका कममा परामर्शदाता द्वारा गाउँपालिकाको कार्यालय, विभिन्न शाखाहरुबाट आवश्यक तथ्यांक एवम् सूचनाहरु संकलन गर्नुपर्ने छ । यस कार्यका लागि कार्यालयका सुचना तथा तथ्यांक अभिलेख, सरोकारवाला पक्षहरुसंगको छलफल, स्थलगत भ्रमण तथा अवलोकन आदि विधि अवलम्बन गर्नु पर्नेछ । यस कममा निम्न तथ्यांक एवम् सूचनाहरु संकलन गर्नु पर्नेछ ।

- गाउँपालिका बारे संक्षिप्त जानकारी
- वर्तमान राजश्व प्रशासनको अवस्था (संगठन संरचना, कर्मचारी, राजश्व असुली तथा भौतिक सुविधा आदी)
- राजस्व परिचालनका लागि अबलम्बन गरिएका नीतिगत व्यवस्थाहरु
- आन्तरिक आय संकलनको अवस्था, स्रोत, क्षेत्र तथा दर सम्बन्धी विस्तृत विवरण

गाउँपालिकाको कार्यालय
बन्दिपुर, तनहुँ
गण्डकी प्रदेश, नेपाल

- आन्तरिक आय संकलनको संभावित क्षेत्रहरु सम्बन्धी तथ्यांक तथा सूचना
- गाउँपालिकाको आ.व.०८१।८२ को योजना, नीति बजेट तथा कार्यक्रम
- गाउँपालिकाको आर्थिक ऐन

३.५ तथ्यांक विश्लेषण तथा प्रारम्भिक मस्यौदा तयारी

समूहगत छलफल, अध्ययनबाट प्राप्त तथ्यांक तथा सुचनाहरुलाई आवश्यकता अनुसार विभिन्न विधिहरुबाट विश्लेषण गरि प्राप्त नतिजा तथा जानकारीहरुलाई व्यवस्थित गरि तालिकामा प्रस्तुतगरि प्रस्तुत राजस्व सुधार कार्य योजनाको प्रारम्भिक मस्यौदा तयार गर्नु पर्नेछ ।

३.६ मस्यौदा कार्य योजना गाउँपालिका पक्ष समक्ष पेश

उपरोक्त चरणहरु पश्चात तयार गरिएको यो राजस्व सुधार कार्ययोजनाको मस्यौदा गाउँपालिका समक्ष आवश्यक सल्लाह तथा सुझावका लागि पेश गर्नु पर्नेछ ।

३.७ कार्यशाला गोष्ठीको आयोजना

राजश्व सुधार कार्य योजनाको मस्यौदा प्रतिवेदन प्रस्तुती तथा छलफल गरि कार्ययोजना तर्जुमाका लागि एकदिने कार्यशाला गोष्ठी आयोजना गर्नु पर्नेछ ।

३.८ प्रतिवेदनको अन्तिम रुप

अध्ययनका क्रममा विभिन्न स्रोतबाट संकलित तथ्यांकलाई पुनः परिक्षण, मस्यौदा प्रतिवेदन उपर सरोकार पक्षहरु तथा कार्यशाला गोष्ठीबाट प्राप्त सुझाव र सल्लाहका आधारमा अन्तिम प्रतिवेदन तयार गर्नु पर्नेछ । यस प्रतिवेदनमा गाउँपालिकाको राजस्व सुधार कार्ययोजना, सो कार्य योजनाका आधारमा आगामी तीन आर्थिक वर्षहरुका लागि गाउँपालिकाको आयप्रक्षेपण समेत गर्नु पर्नेछ ।

४. दस्तावेजको ढाँचा

- राजस्व परिचालनको वर्तमान अवस्था पुनरावलोकन को संक्षिप्त परिचय
- अवस्थिती तथा पहुँच
- राजस्व प्रशासन
- आय समीक्षा
- आय परिचालनको वर्तमान अवस्था
- आन्तरिक आय सम्भावना विश्लेषण
- राजस्व सुधार कार्य योजना
    - राजस्व परिचालन नीति
    - राजस्व परिचालन कार्यनीति
    - राजस्व सुधार कार्य योजना
- **राजश्व प्रक्षेपण**
- **निष्कर्ष र सुझाव**
- **अनूसूचिहरु**

५. कामका लागि आवश्यक क्षेत्रगत विज्ञ जनशक्ति, न्युनतम शैक्षिक योग्यता र अनुभव

क.सं.	पद	योग्यता वा जिम्मेवारी
१	टोली नेताः (१ जना)	शहरी योजना, विकास व्यवस्थापन जस्ता विषयमा स्नातकोत्तर तहको शैक्षिक योग्यता हासिल गरी शहरी योजना, स्थानीय सुशासन, राजश्व प्रशासन, स्थानीय वित्त व्यवस्थापन जस्ता क्षेत्रमा न्युनतम ५ बर्षको अनुभव
२	टोलि सदस्य (१ जना)	स्नातकोत्तर र सम्वन्धित क्षेत्रको अनुभव ३ वर्षको अनुभव

६. संस्थाको योग्यता :

प्रस्तावक सेवाप्रदायक संस्थाको योग्यता निम्न अनुसार हुनुपर्नेछ, जसको पुष्टि संस्थागत विवरणमा पेश गर्नुपर्नेछ ।

क. सेवाप्रदायक संस्थाको किसिम : साझेदारी फर्म, कम्पनी प्रचलित कानुन बमोजिम नेपाल सरकारको कार्यालयमा दर्ता भएको हुनुपर्ने ।

ख. प्रशासनिक योग्यता :

- ✓ संस्था दर्ताको प्रमाणपत्र तथा प्रमाणपत्र भएका कम्पनीहरु ।
- ✓ गत आ.व. २०८०/०८१ को कर चुक्ता वा म्याद थपको प्रतिलिपी भएको ।
- ✓ कुनै कानुनी कारबाहीमा मुद्दा चलिरहेको अवस्था नभएको ।
- ✓ यस कार्य सम्बन्धी सेवा प्रदान गर्न पाउने गरी सम्बन्धित निकायबाट काम गर्न अनुमति प्राप्त गरेको ।

ग. कार्यअनुभव

राजश्व सुधार कार्ययोजना सम्बन्धी कार्यमा कम्तीमा ३ वर्षको अनुभव भएको र कुनै सरकारी निकायमा सोही प्रकृतिको कम्तीमा एउटा कार्य गरेको अनुभवको प्रमाणपत्र पेश गर्नुपर्नेछ ।

७. प्रस्ताव मुल्याङकन विधि (पूर्णाङ्क १०० उत्तीर्णाक ६०)

- मुख्य जनशक्तिको योग्यता र अनुभव - ४०
- प्रस्तावकको खास कामको अनुभव - २५
- कार्य सम्पन्न गर्ने विधि तथा प्रक्रिया र कार्यशर्तमा प्रभावग्रहिता - १५
- स्वदेशी जनशक्तिको सहभागिता - १०
- प्रविधिको हरुतान्तरण - १०

प्रस्तावमा विज्ञको शैक्षिक योग्यता, अनुभव ४०%, संस्थाको अनुभव २५%, संस्थाले काम गर्ने विधिलाई १५% स्वदेशी जनशक्ति सहभागिता १०% प्रविधिको हस्तारतरण १० प्रतिशत हुनेछ ।

विषयगत क्षेत्र	अंक भार (प्रतिशत)
जनशक्तिको योग्यता र अनुभव	**४०**
विज्ञको योग्यता	२४
विज्ञको अनुभव	१६
संस्थाको अनुभव	**२५**
साधारण अनुभव (स्थानीय तहमा कुनै योजना कार्य गरेको हुनुपर्ने)	१०
विशेष अनुभव (स्थानीय तहमा राजश्व सुधार कार्ययोजना सम्बन्धी कार्य गरेको हुनुपर्ने)	१०
अन्य अनुभव (स्थानीय तह तथा नेपाल सरकार अन्तर्गतका कार्यालयमा कुनै योजना वा सर्वेक्षण सम्बन्धी कार्य गरेको हुनुपर्ने)	५
कार्य सम्पन्न गर्ने विधि तथा प्रक्रिया र कार्यशर्तमा प्रभावग्रहिता	**१५**
कार्यसुची विवरण अनुसार प्रस्ताव तयार	१०
कार्ययोजना प्रस्तुत	५
स्वदेशी जनशक्ति सहभागिता	**१०**
प्रविधिको हस्तारतरण	**१०**

८. छनौट विधि

प्रस्तावदाताहरुको छनौटका आधारमा सार्वजनिक खरिद नियमावली २०६४ ले निर्देश गरे अनुसार गुणस्तर र लागत विधिलाई लिईनेछ । प्रस्तावहरुलाई प्राविधिक प्रस्तावको अंक ८० र आर्थिक प्रस्तावको अंकभार २० गरी जम्मा १०० अंकमा मुल्याङ्कन गरी उच्चतम अंक प्राप्त प्रस्तावकलाई छनौट गरिनेछ ।

९. परियोजना कार्यान्व्यन

१. **सम्झौता अवधि :** संस्था छनौट भएका ७ दिन भित्र सम्झौता गरिनेछ र आयोजनाको अवधि सामान्यतया ३० दिनको हुनेछ, तर सो भन्दा अगाडी कार्य सम्पन्न गरे पनि भुक्तानीमा बाधा पर्ने छैन । अन्य विषयमा सम्झौतामा उल्लेख भए बमोजिम हुनेछ ।

२. **कार्यान्वयन मिति :** सम्झौता भएका मितिबाट परियोजना कार्यान्वयन हुनेछ ।

बन्दिपुर गाउँपालिका
गाउँकार्यपालिकाको कार्यालय
बन्दिपुर, तनहुँ
गण्डकी प्रदेश, नेपाल
२०७३

१०. कागजात तथा विवरण उपलब्ध सम्वन्धमा

परामर्शदाताले मागेको विवरण तथा कागजात बन्दीपुर गाउँपालिकावाट उपलब्ध गराउन मद्दत तथा सहयोग उपलब्ध गराइनेछ ।

११. पेश गर्नुपर्ने प्रतिवेदनहरु

स्थानीय तहको कार्ययोजना दिग्दर्शन २०७८ का आधारमा परामर्श सेवादाताले तयार पारेको निम्नानुसारको राजश्व सुधार कार्ययोजनाको प्रतिवेदन बन्दीपुर गाउँपालिका समक्ष पेश गर्नुपर्नेछ ।

क.स	दस्तावेजहरु	प्रेषण गर्ने अनुमानित समय	कैफियत
१	मस्यौदा प्रतिवेदन	कार्यशाला तथा वडास्तरीय छलफल समाप्त भएको १६ दिन भित्र	१ प्रति हार्ड कपि र १ प्रति सफ्ट कपि
२	राजश्व सुधार कार्ययोजनाको अन्तिम प्रतिवेदन	नगरपालिकामा प्रस्तुत भएको ७ दिन भित्र	२ प्रति हार्ड कपि

१२. समय अवधि

यस कामका लागि वढिमा ३० दिनको समय उपलव्ध गराइनेछ ।

१३. भुक्तानीको प्रक्रिया

बन्दीपुर गाउँपालिकाको राजस्व सुधार कार्ययोजना मा प्राविधिक परामर्श कार्यका लागि परामर्श दातालाई परामर्श शुल्क वापतको रकम भुक्तानी तालिका देहाय अनुसार हुनेछ ।

- सम्भौता भए पश्चात : कुल रकमको ३०%
- मस्यौदा प्रतिवेदन पेश भए पश्चात: कुल रकमको ३०%
- अन्तिम प्रतिवेदन पेश भई स्विकृत भए पश्चात: कुल रकमको ४०%